

	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ	СУ СМЯ НУБіП України 7.5-072-05
	НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ	Введено в дію: Наказ № _____
	«Положення про робочу програму навчальної дисципліни»	від _____

Додаток 2

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра землевпорядного проектування

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет (ННІ) землевпорядкування
(назва)

“ 14 ” травня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯМ В
УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

Галузь знань: С - Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

Спеціальність С1 - Економіка та міжнародні економічні відносини

ОНП «Економіка природокористування та охорони навколишнього середовища»

Факультет землевпорядкування

Розробник: д.е.н., доц. Чумаченко О.М.

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Стратегічне управління сталим землекористуванням в умовах євроінтеграції» спрямована на формування у студентів комплексного розуміння принципів та методів ефективного і раціонального використання земельних ресурсів з урахуванням економічних, екологічних та соціальних аспектів, а також вимог європейських стандартів та норм. Курс охоплює аналіз стратегічних підходів до планування землекористування, інструментів державного та місцевого регулювання, інноваційних технологій управління земельними ресурсами та практик сталого розвитку. Особлива увага приділяється адаптації національної земельної політики до євроінтеграційних процесів, оцінці ризиків та можливостей для забезпечення збалансованого економічного зростання, екологічної безпеки та соціальної справедливості в управлінні землями. Особливостями вивчення даної дисципліни є:

- засвоєння принципів сталого розвитку та раціонального використання земельних ресурсів;
- вивчення європейських стандартів і практик управління землекористуванням;
- аналіз стратегій розвитку територій в умовах євроінтеграції;
- формування навичок стратегічного планування у сфері земельних відносин;
- вивчення нормативно-правового забезпечення земельної політики ЄС та України.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Доктор філософії з економіки</i>	
Спеціальність	<i>С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини»</i>	
Освітньо-наукова програма	<i>ОНП «Економіка природокористування та охорони навколишнього середовища»</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота)	-	
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	2	2
Лекційні заняття	15 год.	4 год.
Практичні, семінарські заняття	15 год.	4 год.
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	60 год.	82 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	-	-

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни є формування у здобувачів знань і практичних навичок щодо стратегічного управління земельними ресурсами на засадах сталого розвитку, екологічної безпеки та адаптації системи землекористування України до європейських стандартів і вимог.

Набуття компетентностей (BK2):

Інтегральна компетентність.

Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.

СК05. Здатність аналізувати та прогнозувати соціально-економічні й екологічні процеси на основі міждисциплінарних підходів і сучасних методів моделювання.

СК06. Здатність розробляти та обґрунтовувати управлінські рішення у сфері природокористування з урахуванням ризиків, ресурсних обмежень та принципів сталого розвитку.

СК07. Здатність застосовувати інструменти стратегічного та просторового планування для забезпечення збалансованого розвитку територій.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.

РН03. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки природокористування та охорони навколишнього середовища із застосуванням сучасних інструментів аналізу, оцінювати економічну ефективність використання природних ресурсів та природоохоронних заходів, критично аналізувати результати власних досліджень і напрацювання інших дослідників у контексті сучасних економіко-екологічних підходів до забезпечення сталого розвитку.

РН05. Інтегрувати економічні, правові та управлінські підходи при розробленні стратегій сталого розвитку територій та систем природокористування.

РН08. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефхівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назва змістовних модулів і тем	Кількість годин								
	Денна форма					Заочна форма			
	усього	у тому числі				усього	у тому числі		
		л	п	е	с		л	л	е
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи формування сталого землекористування									
Теоретичні основи сталого землекористування та його роль у розвитку територій	9	1,5	3,5		6	8,8	0,4	0,4	8
Європейська політика сталого розвитку та її вплив на систему управління земельними ресурсами України	9	1,5			6	8,8	0,4	0,4	8
Стратегічне управління земельними ресурсами: принципи, інструменти та механізми реалізації	9	1,5			6	8,8	0,4	0,4	8
Нормативно-правове забезпечення сталого землекористування в Україні та Європейському Союзі	9	1,5			6	8,8	0,4	0,4	8
Управління сільськогосподарським землекористуванням у контексті Спільної аграрної політики ЄС	9	1,5	4,0		6	9,8	0,4	0,4	9
Разом за змістовним модулем 1	45	7,5	7,5		30	45	2	2	41
Змістовний модуль 2. Еколого-економічна оцінка напрямків реформування земельних відносин в умовах євроінтеграції									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Екологізація землекористування та охорона ґрунтів у контексті Європейського зеленого курсу	9	1,5	3,5		6	8,8	0,4	0,4	8
Цифровізація управління земельними ресурсами: GIS-технології, кадастрові системи та моніторинг земель	9	1,5			6	8,8	0,4	0,4	8
Економічні механізми стимулювання сталого землекористування та розвитку сільських територій	9	1,5			6	8,8	0,4	0,4	8
Управління ризиками деградації земель і адаптація землекористування до змін	9	1,5			6	8,8	0,4	0,4	8

клімату									
Стратегічні напрями реформування земельних відносин України в процесі європейської інтеграції	9	1,5	4,0		6	9,8	0,4	0,4	9
Разом за змістовним модулем 2	45	7,5	7,5		30	45	2	2	41
Усього годин	90	15	15		60	90	4	4	82

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Теоретичні основи сталого землекористування та його роль у розвитку територій.	1,5
2	Тема 2. Європейська політика сталого розвитку та її вплив на систему управління земельними ресурсами України.	1,5
3	Тема 3. Стратегічне управління земельними ресурсами: принципи, інструменти та механізми реалізації.	1,5
4	Тема 4. Нормативно-правове забезпечення сталого землекористування в Україні та Європейському Союзі.	1,5
5	Тема 5. Управління сільськогосподарським землекористуванням у контексті Спільної аграрної політики ЄС.	1,5
6	Тема 6. Екологізація землекористування та охорона ґрунтів у контексті Європейського зеленого курсу.	1,5
7	Тема 7. Цифровізація управління земельними ресурсами: GIS-технології, кадастрові системи та моніторинг земель	1,5
8	Тема 8. Економічні механізми стимулювання сталого землекористування та розвитку сільських територій.	1,5
9	Тема 9. Управління ризиками деградації земель і адаптація землекористування до змін клімату.	1,5
10	Тема 10. Стратегічні напрями реформування земельних відносин України в процесі європейської інтеграції.	1,5

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Практичне заняття № 1 Аналіз сучасного стану та ефективності землекористування територіальної громади	3,5
2	Практичне заняття № 2 SWOT-аналіз системи стратегічного управління сталим землекористуванням	4
3	Практичне заняття №3 Оцінка екологічних ризиків деградації земель та розроблення заходів їх мінімізації.	3,5
4	Практичне заняття № 4 Розроблення проєкту стратегії сталого землекористування територіальної громади відповідно до вимог ЄС	4

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інституційне забезпечення управління земельними ресурсами в країнах ЄС	6
2	Вплив децентралізації на систему управління землекористуванням в Україні	6
3	Рекультивация порушених земель як складова сталого розвитку територій	6
4	Управління земельними конфліктами та механізми їх врегулювання	6
5	Роль екологічної сертифікації у забезпеченні сталого землекористування	6
6	Смарт-спеціалізація регіонів і її вплив на використання земельних ресурсів	6
7	Екосистемні послуги земельних ресурсів та їх оцінка в системі управління	6
8	Управління земельними ресурсами в умовах воєнних викликів та післявоєнного відновлення України	6
9	Інноваційні технології моніторингу земель: дистанційне зондування та супутникові системи	6
10	Соціальна відповідальність бізнесу у сфері сталого використання земельних ресурсів	6

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- захист практичних робіт;
- пірінгове оцінювання;
- захист рефератів;
- захист розрахункових робіт.

7. Методи навчання (вибрати необхідне чи доповнити):

- проблемне навчання;
- практико-орієнтоване навчання;
- проєктне навчання;
- навчання через дослідження;
- навчальні дискусії та дебати;
- командна робота;
- гейміфікація.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Теоретичні основи формування сталого землекористування		
Тема 1. Теоретичні основи сталого землекористування та його роль у розвитку територій		
Лекція 1	Розуміти мету, завдання та зміст дисципліни, її місце та значення в системі сталого розвитку та управлінні земельними ресурсами	4
Практична робота 1	Провести аналіз сучасного стану та ефективності землекористування територіальної громади	20
Самостійна робота 1	Інституційне забезпечення управління земельними ресурсами в країнах ЄС	2
Тема 2. Європейська політика сталого розвитку та її вплив на систему управління земельними ресурсами України		
Лекція 2	Знати термінологію	4
Самостійна робота 2	Вплив децентралізації на систему управління землекористуванням в Україні	2
Тема 3. Стратегічне управління земельними ресурсами: принципи, інструменти та механізми реалізації		
Лекція 3	Розуміти поняття земельного банкінгу при консолідації земель	4
Самостійна робота 3	Рекультивация порушених земель як складова сталого розвитку територій	2
Тема 4. Нормативно-правове забезпечення сталого землекористування в Україні та Європейському Союзі		
Лекція 4	Знати нормативно-правове забезпечення сталого землекористування	4
Самостійна робота 4	Управління земельними конфліктами та механізми їх врегулювання	2
Практична робота 2	SWOT-аналіз системи стратегічного управління сталим землекористуванням	20
Тема 5 Управління сільськогосподарським землекористуванням у контексті Спільної аграрної політики ЄС		
Лекція 5	Вивчити міжнародний досвід ведення аграрної політики	4
Самостійна робота 5	Роль екологічної сертифікації у забезпеченні сталого землекористування	2
Модульна контрольна робота 1		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Еколого-економічна оцінка напрямків реформування земельних відносин в умовах своїнтеграції		
Тема 6. Екологізація землекористування та охорона ґрунтів у контексті Європейського зеленого курсу		
Лекція 6	Вивчити принципи ЄЗК	4
Лабораторна робота 3	Оцінка екологічних ризиків деградації земель та розроблення заходів їх мінімізації	20
Самостійна робота 6	Смарт-спеціалізація регіонів і її вплив на використання земельних ресурсів	2
Тема 7. Цифровізація управління земельними ресурсами: GIS-технології, кадастрові системи та моніторинг земель		
Лекція 7	Розглянути цифровізацію як ефективний інструмент управління земельними ресурсами	4
Самостійна робота 7	Екосистемні послуги земельних ресурсів та їх оцінка в системі управління	2
Тема 8. Економічні механізми стимулювання сталого землекористування та розвитку сільських територій		
Лекція 8	Вивчити європейські практики стимулювання сталого землекористування	4
Лабораторна робота 8	Розроблення проєкту стратегії сталого землекористування територіальної громади відповідно до вимог ЄС	20
Самостійна робота 8	Управління земельними ресурсами в умовах воєнних викликів та післявоєнного відновлення України	2
Тема 9. Управління ризиками деградації земель і адаптація землекористування до змін клімату		
Лекція 9	Знати алгоритм інтерв'ювання при консолідації земель	4

Самостійна робота 9	Інноваційні технології моніторингу земель: дистанційне зондування та супутникові системи	2
Тема 10. Стратегічні напрями реформування земельних відносин України в процесі європейської інтеграції		
Лекція 10	Розуміти стратегічні напрями реформування земельних відносин України	4
Самостійна робота 10	Роль бізнесу у сфері сталого використання земельних ресурсів	2
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота		$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$
Екзамен/залік		30
Всього за курс		$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин.
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

•Навчальні посібники:

1. Якименко І.Л., Петрашко Л.П., Димань Т.М., Салавор О.М., Шаповалов Є.Б., Галабурда М.А., Ничик О.В, Мартинюк О.В.. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти [Електронний ресурс]: Підручник. К.: НУХТ, 2022. - 337 с.;
2. Боголюбов В.М., Клименко М.О., Мельник Л.Г., Ракоїд О.О. Стратегія сталого розвитку: Підручник. За редакцією професора В.М. Боголюбова - К.: ВЦ НУБІПУ, 2018. - 446 с.;
3. Мельника Л.Г., Дерев'янка Ю.М. Сталий розвиток: підручник. Суми: Університетська книга. 2026. 332с.
4. Караїм О. А. Стратегія сталого розвитку: Конспект лекцій. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2023. 164 с.;
5. Добровольський В. В., Безсонов Є. М., Непеїна Г. В., Крисінська Д. О., Сербулова Н. А. Стратегії сталого розвитку: навч. посіб. – Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. – 160 с.;

10. Рекомендовані джерела інформації

6. Бездетко, Костянтин & Серьогіна, Дар'я. (2025). СТАЛИЙ РОЗВИТОК: ЕВОЛЮЦІЯ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ТА СУЧАСНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ. Економіка та суспільство. 10.32782/2524-0072/2025-76-4.
7. Білорус О. Г. Мацейко Ю. М. Глобальна перспектива і сталий розвиток: системні маркетингологічні дослідження. Київ : МАУП, 2005. 490-492 с.
8. Сакс, Й., Кролл, К., Лафортун, Г., Фуллер, Г., та Вельм, Ф. Звіт про сталий розвиток 2021. Видавництво Кембриджського університету. 2021.
9. Rowe, O. (2020). Translating the UN's Sustainable Development Goals. Financial Management. URL: <https://www.fm-magazine.com/issues/2020/aug/un-sustainable-development-goals.html>.
10. Sachs, J., Kroll, C., Lafortune, G., Fuller, G., & Woelm, F. (2021). Sustainable development report 2021. Cambridge University Press.
11. Sachs, J. D. (2015). The age of sustainable development. New York, Columbia University Press. <https://doi.org/10.7312/sach17314>.